

„TERVISHOIUALANE MAJANDUSTEGEVUS“ 2017–2021

Sotsiaalministri 7. detsembri 2012. a määrusega nr 51 „Tervishoiustatistika ja tervishoiualase majandustegevuse aruannete koostamise nõuded, andmete koosseis ning esitamise kord“ kehtestatud aruande juhend

Statistilise aruande „Tervishoiualane majandustegevus“ esitamise kohustus on kõikidel tervishoiuteenuseid osutavatel asutustel, **isegi kui nende põhitegevus pole tervishoid.**

Aruanne täidetakse ja esitatakse veebipõhises tervishoiustatistika andmeedastuskeskkonnas A-veeb (Sotsiaalministeeriumi kodulehel <https://aveeb.sm.ee/>, peale ID-logimist vajutage lehel „Aruannete täitmine“ teemale „Tervishoiualane majandustegevus“).

NB! A-veebis aruannet täites tekivad summad automaatselt. Automaatselt arvutatavate summade lahtrid on eristatud teistest (täidetavatest) lilla taustaga.

Esmalt kontrollige, kas 1. tabeli Tulud esimene lahter „eelmise aasta tulem“ on eeltäidetud (eeldusel, et esitasite eelmisel aastal aruande A-veebis). Juhul, kui „eelmise aasta tulemi“ real väärtus puudub, siis vajutage tabeli all olevat nuppu "Arvuta", mille tulemusena kuvatakse eelmise aasta aruandest vastav väärtus või sisestage väärtus käsitsi. Seejärel saate sisestada ülejäänud andmed (vajadusel komakohtadega). Iga tabeli lõpus vajutage nuppu "Salvesta" ning seejärel asuge järgmist tabelit täitma.

NB! Tervishoiuteenuse osutajatel, kellel on majandusaasta aruanne Äriregistrisse esitatud ja kelle põhitegevus on tervishoiuteenuse pakkumine, on võimalik alates 20.07.2011 kasutada **Äriregistrisse esitatud andmeid aruande „Tervishoiualane majandustegevus“ eeltäitmiseks.** Vastav juhend on välja toodud A-veebis aruande juures koos aruande täitmise juhendiga.

MAJANDUSTEGEVUS

Majandusaasta aruande koostamise aluseks on Eesti Vabariigi raamatupidamise seadus koos aastaaruande lisadega, mille § 5 lõige 3 järgi peetakse raamatupidamisarvestust tekkepõhiselt.

FIE-d täidavad aruande kassapõhiselt! Kassapõhise arvestuse korral lähtub FIE raamatupidamise seaduse §-dest 1, 2, 3 ja 4 (v.a punkt 4), 5, 6 (v.a lõige 3), 7, 9, 10, 12, 14, 25, 43 ning muudest Eesti hea raamatupidamistava nõuetest.

Tekkepõhine arvestus – on majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehingu toimumisele, sõltumata sellest, kas sellega seotud raha on laekunud või välja makstud. Aruande koostamisel tehakse reguleerimis- ja lõpetamiskanded, mis võimaldavad määrata aruandeperioodi tulud ja kulud.

Järgmiste perioodide eest ettemakstud tulusid ja kulusid ei kajastata aruandeaasta tuluna ega kuluna.

Kassapõhine arvestus – majandustehingute kajastamine vastavalt majandustehinguga seotud raha laekumisele või väljamaksmisele.

Tulu – tulud on aruandeperioodi sissetulekud (majandusliku kasu suurenemised), millega kaasneb varade suurenemine või kohustuste vähenemine ja

mis suurendavad raamatupidamiskohustuslase omakapitali, välja arvatud omanike poolt teostatud sissemaksed omakapitali.

Kulu – kulud on aruandeperioodi väljaminekud (majandusliku kasu vähenemised), millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurenemine ja mis vähendavad raamatupidamiskohustuslase omakapitali, välja arvatud omanikele teostatud väljamaksed omakapitalist.

Tulem – puhaskasum (-kahjum) – kõigi tulusummade ja kulusummade vahe.

Põhivara määratlemisel lähtuda Eesti hea raamatupidamistava põhimõtetest ja EV Raamatupidamise Toimkonna juhenditest <https://www.rahandusministeerium.ee/et/easb/aruandluskorraldus>.

Kui asutus ei osuta tervishoiuteenust põhitegevusena ja ei oska täpselt eristada oma tulude ja kulude jaotumist tervishoiuteenuse ja muu teenuse vahel, siis tuleb hinnata tervishoiuteenuse osakaal protsentuaalselt ja täita kõik lahtrid vastavalt osakaalule.

1. TULUD

Summad märgitakse eurodes.

Rida 00 – Eelmise aruandeaasta tulem/kasum (kahjum).

Rida 01 – Tulud kokku (= read 02+09+15+20+33).

Rida 02 – Tulud riigieelarvest (= read 03+04+07+08). Siia ei kuulu haigekassalt ega KOV-ilt saadud tulud. Need märgitakse vastavalt aruande ridadele 9–14 ja 15–19.

NB! Siia võivad kuuluda mõned summad, mille kohta arve esitatakse küll haigekassale, kuid mille eest tegelikult tasub Sotsiaalministeerium (nt ravikindlustusega hõlmamata isikute vältimatu abi, kindlustamata tuberkuloosihaigete isikute ravi, HIV-positiivsete kindlustamata isikute ambulatoorsed infektsioonihaijuste teenused, kehaväline viljastamine).

Rida 03 – põhivara sihtfinantseerimine riigieelarvest. Põhivara – maa, rajatised, ehitised, meditsiiniaparatuur, masinad, seadmed ja inventar. Siin näidatakse ka Euroopa Regionaalarengu Fondist, Sotsiaalfondist, Ühtekuuluvusfondist, CO2 kvootide müügist jm struktuuri-toetustest saadud sihtfinantseerimised, mida vahendab kas mõni ministeerium või mõni muu kodumaine organisatsioon (nt Ettevõtluse Arendamise SA, Keskkonnainvesteeringute Keskus, SA Archimedes, SA Innove vm).

Rida 04 – tervishoiuteenuste (raviteenused, taastusravi, hooldusravi/ iseseisev õendusabi jne) sihtfinantseerimine riigieelarvest (≥ read 05+06).

Rida 05 – reall 4 kiirabi tegevuskulude finantseerimine (alates 2018. aastast rahastab kiirabiteenust haigekassa).

Rida 06 – reall 4 riigieelarvest tasutud ravikindlustuseta isikute raviteenused (alates 2019. aastast rahastab ravikindlustuseta isikute vältimatut ravi haigekassa).

Rida 07 – ennetustegevuse finantseerimine riigi poolt. Siia kuuluvad teenused, mis on mõeldud rahva üldise tervisliku olukorra parandamiseks erinevalt raviteenustest, millega parandatakse tervisehädasid.

Rida 08 – muud riigieelarvest tasutud summad, mis ei ole seotud tervishoiuteenusega, nt

Sotsiaalkindlustusametilt rehabilitatsiooni- ja erihoolekandeteenuste eest.

Rida 09 – Haigekassalt laekunud tulu osutatud terviseuringute, protseduuride ja raviteenuste eest kokku (= read 10 + 12 + 13 + 14).

Rida 10 – lepinguga ambulatoorne üldarstiabi, ambulatoorne ja statsionaarne üld- ja eriarstiabi (sh hambaravi) ning iseseisev õendusabi. Siia hulka arvestatakse ka ööpäevaringse valveloleku tasu ravikindlustusega hõlmatud isikutele vältimatu abi osutamiseks, samuti perearsti pearaha, uuringute tasud, teise pereõe lisatasu ning perearsti ja pereõe lisatasu tööajavälise ületunnitöö eest.

NB! Alates 2013. aruandeaastast näidatakse sellel real ka taastusravi.

Rida 11 – reall 10, ambulatoorne, statsionaarne ja sanatoorne taastusravi.

Rida 12 – laekumised statsionaarse ja ambulatoorse (sh kodune ja päevane õendusabi) hooldusravi/ iseseisva õendusabi teenuse osutamise eest.

Rida 13 – ennetustegevus vastavalt sotsiaalministri määrusele ja lepingule haigekassaga (sh koolitervishoid, haigusi ennetav tegevus ja söeluuringute läbiviimine).

Rida 14 – Haigekassa poolt hüvitatavad meditsiiniseadmed ja hambaproteeside hüvitis, mida tervishoiuteenuse osutaja esitab teenuse saaja eest. Perearstiabiasutused näitavad siin perearsti baasraha ja lisatasud eripädevuse, kvaliteedi ja kauguse eest ning üleriigilise perearsti nõuandetelefoni konsultatsioonid.

Rida 15 – Tulud kohalikult omavalitsustelt sh toetused, dotatsioonid (nt vallapoolne majanduslik toetus perearstile).

Rida 16 – põhivara sihtfinantseerimine KOV eelarvest.

Rida 17 – raviteenused, taastusravi, statsionaarne ja ambulatoorne (sh kodune ja päevane õendusabi) hooldusravi/iseseisev õendusabi jne

Rida 18 – reall 17 summa, mis on finantseeritud KOV eelarvest ravikindlustuseta isikutele osutatud raviteenuste eest.

Rida 19 – reall 17 summa, mis on laekunud KOV eelarvest ambulatoorse ja statsionaarse hooldusravi/ iseseisva õendusabi teenuse

osutamise eest, sh voodipäeva tasu jm tasulised hooldusravi/iseseisva õendusabi teenused.

Rida 20 – laekumised juriidilistelt isikutelt ja füüsilistelt isikutelt **tervishoiuteenuste** eest. Siin näidatakse tulud, mis on laekunud ettevõtelt ning patsientidelt.

Rida 21 – tulud teistelt tervishoiuasutustelt. Siin näidatakse ka FIE-na töötavalt tervishoiuteenuse osutajatelt laekunud tulud. Näide: Kui perearst tasub eriarstile uuringute, raviprotseduuride ja laboriuuringute eest, siis eriarst märgib uuringute eest saadud tulu siia (mitte reale 24, kus näidatakse juriidilistelt isikutelt laekunud tulu!)

Rida 22 – välismaa ja rahvusvahelistelt institutsioonidelt saadud tulud kokku. Siia kuuluvad tulud osutatud tervishoiuteenuste eest, tegevuskulude sihtfinantseerimine, teadusprojektide tulud, finantsabi, dotatsioonid, kingitused.

Rida 23 – reall 22 rahalised annetused, kingitused, dotatsioon mittepõhitegevusele, sponsorsummad.

Rida 24 – laekumised juriidilistelt isikutelt tervishoiuteenuste eest, s.t teistelt ettevõtelt ja organisatsioonidelt (nt kui ettevõtte kompenseerib oma töötajatele tervishoiuteenuse). **NB!** Siia ei kuulu teistelt tervishoiuasutustelt laekunud tulu, mis märgitakse eraldi reale 21. Siia ei kuulu ka riigi- ja KOV asutustelt ja haigekassalt laekunud tulud. Siia kuuluvad tasuliste teenuste eest saadud tulu sotsiaalministri või tervishoiuasutuse kehtestatud tingimuste ja hinnakirja alusel (stomatoloogiline teenus, tervisetõendid, honorarid, kunstlik viljastamine, HIV-positiivsete antiretroviirusravi jt tasulised tervishoiuteenused); k.a praktikandile praktikakoha võimaldamise tasu; kõik annetused, dotatsioonid, kingitused ja sponsorsummad.

Rida 25 – reall 24 rahalised annetused, kingitused, dotatsioon, sponsorsummad.

Rida 26 – füüsilistelt isikutelt (patsientidelt ja teistelt isikutelt) laekunud tulu tervishoiuteenuste eest kokku. Ridadel 27–32 täpsustada, mille eest tulu on laekunud!

Rida 27 – reall 26 rahalised annetused, kingitused, sponsorsummad.

Rida 28 – visiiditasu (k.a koduviidi tasu) kehtestatud korra järgi. Summa märgitakse visiiditasuks ainult juhul, kui asutuse hinnakirjas on vastav kirje olemas. Vt ka Ravikindlustuse seaduse § 69–70 ja 72.

Rida 29 – voodipäevatasu kehtestatud korra järgi. Vt ka Ravikindlustuse seaduse § 71–72.

Rida 30 – reall 29 vastavalt Ravikindlustuse seaduse § 71–72 ja vastavalt Vabariigi Valitsuse määrusele „Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu“ § 12 kindlustatud isiku omaosaluse määra (15%) piires voodipäevatasud iseseisva statsionaarse õendusabi teenuse osutamise eest.

Rida 31 – tasuliste teenuste eest saadud tulu sotsiaalministri või tervishoiuasutuse kehtestatud tingimuste ja hinnakirja alusel (stomatoloogiline teenus, tervisetõendid, kunstlik viljastamine, vaksineerimine, tasulised uuringud ja protseduurid jm tasulised tervishoiuteenused; sanatooriumi ravipaketid; sh iseseisva statsionaarse õendusabi teenuse osutamise eest, kuna alates 01.01.2010 kehtib iseseisvale statsionaarsele õendusabile isiku omaosalus 15% (v.a voodipäeva tasu, mis näidatakse ridadel 29–30).

Rida 32 – reall 31 iseseisva ambulatoorse ja statsionaarse õendusabi ja iseseisva õendusabiga kaasnevate teenuste eest (v.a voodipäeva tasu, mis näidatakse ridadel 29–30).

Rida 33 – muud tegevus-, äri- ja finantstulud kokku. Muude tegevustulude hulka kuuluvad tulud, mis ei ole seotud tervishoiuteenuste osutamisega. Nt asutuse töötajate toitlustamine, küllastajate toitlustamine, auto ja bussi kasutamine, tervisekeskuse teenused (nt jõusaal, basseini, solaarium) jm. Edasimüügi eesmärgil ostetud ja ilma lisatöötluseta edasimüüdud kaupade müük (nt kilesussid, hügieenitarbed, hambapasta, prillid jm optikakaubad jne). Renditulu. Koolitustulud. Tulud ravimiuuringutest. Viivised ostjatele esitatud, kuid tähtajaks tasumata nõuetelt; lepingutingimuste rikkumise eest arvestatud trahvid, viivisetulu (antud asutusele makstava rendi või üüri hilinemise tasu). Finantstulud, nt intressitulu, dividendide tulu jm. Erakorralised on ühekordsed tulud, mis ei ole seotud põhitegevusega ja on oma esinemissageduse poolest haruldased (kindlustushüvitised, kasum ettevõtte struktuuriüksuse müügist jms).

Rida 34 – realt 33 koolitustulud. Asutuse iseseisva struktuuriüksuse koolitusteenus, asutuse töötajate poolt tasutud omaosalus koolitusel. Siin ei arvestata tervishoiuasutuse ruumide rentimist koolituse korraldamiseks.

Rida 35 – realt 33 ravimiuuringute eest saadud tulud.

2. KULUD

Summad märgitakse eurodes.

Rida 36 – Tegevuskulud kokku (= read 37 + 48 + 51 + 54 + 73 + 84 + 91).

Rida 37 – ostetud meditsiinilised tooted, pooltooted ja detailid, samuti väikevahendid, instrumendid, mis ei kuulu põhivara hulka, kokku (= read 38 + 40 + 41).

Rida 38 – ostetud ravimid, vaktsiinid, veri ja verepreparaadid.

Rida 39 – realt 38 veri ja verepreparaadid.

Rida 40 – meditsiinitarvikute kulu kokku – peamiselt mittepõhivaralised meditsiiniseadmed, korduvkasutatavad meditsiinitarvikud ja instrumendid ning meditsiinilised vahendid, mis ei kvalifitseeru meditsiinilise kuluinventari (odava ja/või ühekordselt kasutatava inventari) hulka (rida 45), sh stetoskoop, vererõhuaparaat, anesthesioloogia ja intensiivravi vahendid (EKG elektrodid, hingamismaskid, kaelakraed, larüngoskoobid), traumatoloogilised ja ortopeedilised vahendid, aspiraatorid, dermatoskoobid, koagulaatorid, oftalmoskoobid, otoskoobid, vaakumekstraktorid, uroloogilised vahendid, troakaarkateetrid, haavalaiendid, käärid, pintsetid, klemmid, kõrvaloputusüstlad, skalpellid ja skalpelliges, hambaravi tarvikud (nt puuriotsikud), tangid, instrumendikäepidemed, operatsiooniinstrumendid ja -vahendid, laborivarustus, soojendus- ja fototeraapialambid, abimaterjalid.

Rida 41 – meditsiiniliste materjalide kulu kokku (= read 42 + ... + 47)

Rida 42 – röntgenfilmid, kontrastained, röntgeni kemikaalid.

Rida 43 – läätsed, kuuldeaparaadid, südameklapid, oksügeneraatorid, stimulaatorid, endoproteesid, implantaadid, hambaplommid, hamba täitematerjalid jmt.

Rida 44 – meditsiiniline gaas, hapnik ja hapnikusegud, naerugaas.

Rida 45 – meditsiinilise kuluinventari maksumus on määratud tervishoiuasutuse raamatupidamise sise-eeskirjas – väheväärtuslik ja/või ühekordselt kasutatav meditsiiniline kuluinventar, nt sondid, süstlad, kindad, maskid, põetus- ja hooldusvahendid. Seda lahtrit kasutada juhul, kui meditsiiniliste materjalide kulu alajaotuste kaupa ei ole võimalik tuvastada (ka mitte proportsionaalselt).

Rida 46 – ühekordse kasutusega pesu ja eririietus, mis on mõeldud patsientidele (ühekordne operatsiooniriietus, mähkmed, linad, kitlid).

Rida 47 – EKG paber, sonograafiapaber, pesemispuhastusvahendid, meditsiintrükised, blanketid, patareid jm.

Rida 48 – teistelt ettevõtelt sisse ostetud tööd ja teenused kokku (= read 49 + 50).

Rida 49 – väljastpoolt asutust ostetud tervishoiuteenused (ostetud terviseuuringud, protseduurid, analüüsid, meditsiinilised konsultatsioonid).

Rida 50 – väljastpoolt asutust ostetud mittemeditsiiniteenused. Nt õigusabi, mittemeditsiinilised konsultatsioonid, suhtekorraldus; ostetud raamatupidamis- ja audiitorteenused, toitlustusteenus, pesupesemise teenus, transporditeenus, muud sisse ostetud teenused, mis ei mahu eelnimetatud kategooriate alla (v.a infotehnoloogilised teenused, mis näidatakse real 57 ja 59).

Rida 51 – **Täidavad ainult FIE-d!** FIE-d täidavad käesoleva aruande kassapõhiselt. Sellele reale märgitakse aruandeaastal soetatud põhivara soetusmaksumus (näiteks auto, meditsiiniaparatuur jms).

Rida 52 – realt 51 meditsiiniseadmed.

Rida 53 – realt 51 info- ja kommunikatsioonitehnoloogia immateriaalne ja materiaalne põhivara. Siia hulka kuuluvad kõik põhivarana arvele võetud infotöötlussüsteemi füüsilised komponendid ehk riistvara (nt arvuti, server, kuvar, hiir, printer jne) ja tarkvara (infotöötlussüsteemi kõik programmid, protseduurid, reeglid ja nendega seotud dokumentatsioon või osa neist).

NB! Arvutid ja arvutisüsteemid, mis ei ole põhivarana arvele võetud näidatakse ridadel 57–59.

Rida 54 – majanduskulud kokku (= read 55 + 56 + 57 + 60 + 61 + 63 + 69)

Rida 55 – kinnistute, hoonete ja ruumide ülalpidamise kulud: küte, vesi ja kanalisatsioon, elekter, valve ja signalisatsioon, territooriumi ja ruumide korrashoid, muru niitmine, lillede istutamine, lume koristus, prügiveedu, remondikulud, kindlustusmaksed, maamaks jm.

Rida 56 – kinnistute, hoonete ja ruumide rendikulu.

Rida 57 – infotehnoloogilised kulud kokku (riistvara, tarkvara, arendustööd, arvutitehnika hooldus ja remont, mis on ostetud teenusena väljastpoolt asutust, inventari rendi ja soetuskulud, internetiühenduse kulud jt). **NB!** Siin ei kajastata põhivarana arvele võetud infotehnoloogia inventari, s.t ei tohi sisaldada kulusid, mis on kirjeldatud ridadel 53 ja 73 ning selle alalöikes real 75 ja 78.

Rida 58 – reall 57 infotöötlussüsteemi füüsilised komponendid ehk riistvara (nt arvuti, server, kuvar, hiir, printer jne) ja tarkvara (infotöötlussüsteemi kõik programmid, protseduurid, reeglid ja nendega seotud dokumentatsioon või osa neist). Tarkvara on vaimne looming, mis on sõltumatu kandjast, millele ta on salvestatud.

Rida 59 – ostetud IT tööd ja teenused (internetiühenduse kulud (juhul kui telefoni ja internetikulud on ühe paketina, siis märkida kõik siia), infotehnoloogilised arendustööd, IT-konsultatsioonid, arvutitehnika hooldus ja remont, mis on ostetud teenusena väljastpoolt asutust, arvutite ja serverite rent jm).

Rida 60 – asutuse transpordivahendite ülalpidamiskulud kokku (kütus ja määrdeained, parkimistasud, kindlustusmaksed, isikliku sõiduauto kasutamise kulud, remont, varuosad, kasutusrent, liising, hooldus, tehnoülevaatus, registreerimine).

Rida 61 – muu inventari kasutusrent kokku – bürooinventar, meditsiiniaparatuur, masinad ja seadmed jm. **NB!** Siin ei arvestata sõidukite renti (kajastatakse real 60) ja IT riistvara renti (kajastatakse ridadel 57 ja 59).

Rida 62 – reall 61 meditsiiniseadmete rent.

Rida 63 – Varade ja kuluinventari soetuse, hoolduse, remondi ja kindlustuskulud kokku (= read 64 + ... + 68).

Rida 64 – reall 63 meditsiiniaparatuuri remont ja hooldus, mis on ostetud teenusena väljastpoolt asutust. Mittepõhivarana ostetud meditsiinilised (väike)seadmed tuleks näidata real 40.

Rida 65 – reall 63 büroomasinade, seadmete ja muu inventari remont ning hooldus, mittepõhivarana soetatud mittemeditsiiniline inventar kasutuseaga kauem kui aasta.

Rida 66 – reall 63 bürooinventari, ruumide kuluinventari, ruumitarvikute jm mittemeditsiinilise kuluinventari soetus, mille kasutusiga on alla aasta.

Rida 67 – reall 63 haiglariietus patsientidele (**NB!** arstide tööriided näidatakse real 68), voodipesu, madratsid, padjad jne.

Rida 68 – reall 63 asutuse personalile mõeldud eririietus töösisekorraeeskirja järgi (personali ameti/eririietus, nt kitlid, jalatsid jm).

Rida 69 – muud majanduskulud kokku, sh omatoitlustamine (koos toiduainete maksumuse ja transpordiga), toiduainete keemiline analüüs, toidunõud, kööginõud; pesu pesemiseks vajalikud kulud oma pesumaja puhul, sisaldab ka pulbrite ja loputusvahendite kulu; töö- ja koolituslähete kulu (päevaraha, reisikindlustuskulud, majutuskulud, reisikulud seadustega lubatud piires; esinduskulud (vastavalt tervishoiuasutuse raamatupidamise sise-eeskirjale (vastuvõtukulud, kuulutused, reklaamikulud, tulumaks vastuvõtukuludelt)); ettevõtte poolt tehtud rahalised annetused, kingitused, sponsorsummad koos tulumaksuga; kulud tervisevaldkonna uurimis- ja arendustöödele; mitmesugused majanduskulud, mis ei mahu ülalnimetatud kategooriate alla (nt bürookulu, sidekulu (va internet), kantselei-, posti-, lauatelefonide, fakside, mobiiltelefonide kulud, paljundamiskulud, ajalehed, ajakirjad, raamatud, trükised ja muud lühiajalised nõuded).

Rida 70 – reall 69 tervishoiuasutuse töötajate koolitus (s.h tasemekoolitus, koolituslähete), asutuse iseseisvas struktuurüksuses korraldatud koolitus, koolitus välisriikides jm.

Oma töötajate koolitamiseks ja täiendõppeks tehtud kulud, mis on otseselt vajalikud tööülesannete täitmiseks (sh koolitusteenused, lektoritasud, koolitusmaterjalid, majutuskulud, sõidukulud, lähetatute kindlustus, päevarahad). Lähetust loetakse koolituslähetuseks, kui selle ainsaks või peamiseks eesmärgiks on töövõtja koolitamine). Siin ei näidata koolitusi, mis kuuluvad erisoodustuse alla (nt tööga mitteseotud vabahariduslik koolitus).

Rida 71 – realt *69* kulud tervisevaldkonna uurimis- ja arendustöödele. Siia kuuluvad uurimis- ja arendustööprogrammid, mis on suunatud inimeste tervise kaitsele ja parandamisele. Hõlmab uurimis- ja arendustööd, mis on tehtud toiduhügieeni ja toitumise valdkonnas ning samuti uurimis- ja arendustööd, mida tehakse meditsiinilistel eesmärkidel kasutatava kiirguse, biokeemilise muundamise, meditsiiniteabe, ravi ratsionaliseerimise ja farmakoloogia alal (sh. ravimkatsed ja laboratooriumiloomade kasvatamine teaduslikel eesmärkidel) ning uurimine, mis on tehtud epidemioloogia, kutsehaiguste tõkestamise ja narkomaania alal.

Rida 72 – realt *69* ettevõtte poolt tehtud rahalised annetused, kingitused, sponsorsummad koos tulumaksuga.

Rida 73 – aruandeperioodil arvestatud materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum ja käibevara allahindlus kokku (= read 74 + 75 + 83).

NB! FIE-d kulumid ridasid ei täida, sest nad täidavad aruande kassapõhiselt!

Kulum peab olema märgitud samade põhivara liikide lõikes nagu on näidatud põhivara tabelis 3. Näiteks kui tabelis 3 on märgitud põhivara transpordivahendid ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia varad, siis peab siin näitama transpordivahendite ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulumit aruandeaastal.

NB! Juhul kui teatud põhivara liik on veel kasutuses, kuid tema jääkväärtus on 0 ning aastast kulumit enam ei arvestata, siis tuleb kirjutada vastav märkus aruandevormi esilehele lahtrisse „Kommentaari“.

NB! Asutustel, kelle põhitegevus on tervishoiuteenuse osutamine ja kes on Äriregistrile esitanud majandusaasta aruande, on võimalik mõningaid

andmeid Äriregistrist pärida. Põhivara kulumid saab pärida kui Äriregistrile on esitatud majandusaasta aruande lisa „Materiaalsed põhivarad“. Transpordivahendite, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning masinate ja seadmete pärimise eelduseks on vastava põhivara esitamine Äriregistri põhivara peakategooria „masinad ja seadmed“ alajaotustes „transpordivahendid“, „arvutid ja arvutisüsteemid“ ning „muud masinad ja seadmed“. Immateriaalse põhivara kulumid saab pärida kui Äriregistrile on esitatud majandusaasta aruande lisa „Immateriaalsed põhivarad“.

Rida 74 – immateriaalse põhivara kulum aruandeperioodil.

Immateriaalse põhivara näideteks on arvuti tarkvara, kaubamärgid, patendid, litsentsid, kasutusõigused jm sarnased varad. Teatud juhtudel võib vara omada nii materiaalse põhivara kui immateriaalse põhivara tunnuseid. Sellisel juhul klassifitseeritakse vara vastavalt sellele, kumma tunnustele ta rohkem vastab. Näiteks arvutitarkvara klassifitseeritakse materiaalseks põhivaraks juhul, kui see on lahutamatu seotud teatud riistvaraga. Juhul kui arvutitarkvara kasutamine on sõltumatu riistvarast, klassifitseeritakse see immateriaalseks põhivaraks.

NB! Arvuti tarkvara, mis ei ole põhivara arvele võetud näidatakse ridadel 57–58.

Rida 75 – materiaalse põhivara kulum aruandeperioodil kokku (= read 76 + 77 + 78 + 79 + 82).

Rida 76 – realt *75* hoonete ja elumajade kulum, kuhu kuulub ka kinnisvarainvesteeringute kulum, rajatiste ja ülekandeseadeldiste kulum.

Rida 77 – realt *75* transpordivahendite kulum.

Rida 78 – realt *75* info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulum.

Siia hulka kuuluvad kõik põhivara arvele võetud infotöötlussüsteemi füüsilised komponendid ehk riistvara (nt arvuti, server, kuvar, printer jne). **NB!** Ei tohi sisaldada kulusid, mis on kirjeldatud ridadel 57–59.

Rida 79 – realt *75* meditsiiniseadmete, majandusinventari, mööbli, bürooinventari kulum.

Rida 80 – realt *79* eraldi meditsiiniseadmete kulum.

Rida 81 – reall 80 sh kapitalirendilepinguga omandatud meditsiiniseadmete kulum.

Rida 82 – reall 75 muu materiaalse põhivara kulum.

Rida 83 – käibevara allahindlus.

Rida 84 – kõik töjõukulud kokku. Siia kuuluvad palgakulu, töandja poolt palgafondilt tasutud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksed ja kõik muud töjõukulud.

Rida 85 – palgakulu kokku, mida töandja arvestab kõikidele tötajatele (ka tövõtu- lepinguga tötajatele) aruandeperioodil tehtud töö eest.

Palgakulu sisse arvestatakse: põhipalk; lisatasu; preemia; puhkusetasu (kajastatakse puhkusekohustuse tekkimise perioodil, s.o siis, kui puhkus on tegelikult välja teenitud ja nõudeõigus tekkinud); tagatised ja hüvited, mida makstakse palgaseaduses ettenähtud juhtudel; hüvited töölepingu lõpetamisel; erisoodustused koos tulumaksuga (näiteks lähetuskulud või päevaraha maksmine valitsuse kehtestatud piirmäärasid ületavas osas jt vastavalt tulumaksuseadusele); tasud, mida töandja maksab edasi tötaja haiguse, tööõnnetuse, sünnituspuhkuse või osalise tööajaga tööle üleviimise korral jm tööajaga seotud kulud.

Palgakulu sisaldab ka töandja enda palgakulu, kui ta töötab selles ettevõttes.

Palgakulu näidatakse koos tötajate tulumaksu ja pensionisambamaksetega (neid makseid aruandes eraldi välja ei tooda).

Palgakulusse **ei arvestata**:

- sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmakset, mida peab maksma töandja (näidatakse reall 90);
- puhaskasumi jaotamisest tehtavaid väljamakseid (dividendid) (näidatakse reall 91);
- FIE enda tötasu, sest tema tötasuks on ettevõtluse aasta tulem (rida 92) (kui FIE-l on teisi tötajaid, siis nende tötasud näidatakse reall 85);
- Teenusena sisse ostetud töid. Need kulud märgitakse ostetud tööde ja teenuste alla (reall 48–50).

Rida 86 – reall 85 arstide (ISCO-08 koodid, mis algavad numbritega 221), v.a hambaarstide palgakulu.

Rida 87 – reall 85 ämmaemandate ja õendustöötajate (ISCO-08 koodid, mis algavad numbritega 2221 ja 2222), v.a hambaarstiõdede palgakulu.

Rida 88 – reall 85 hooldustöötajate (ISCO-08 koodid, mis algavad numbritega 3221, 5321 ja 5322) palgakulu.

Rida 89 – reall 85 infotehnoloogia personali palgakulu.

Rida 90 – palgakulult, erisoodustustelt ja puhkusereservilt vastavalt seadusele arvestatud sotsiaalmaks ja palgakulult arvestatud töötuskindlustusmaks, mida maksab töandja.

NB! Siia ei kuulu FIE sotsiaalmaks. Alates 2007. aastast arvatakse FIE sotsiaalmaks ettevõtlustulust maha tekkepõhiselt ja seetõttu ei saa FIE deklareerida oma sotsiaalmaksu ega selle avansilisi makseid ettevõtluskuludes. Samuti ei kuulu siia FIE tulumaks.

Rida 91 – muud tegevus-, äri- ja finantskulud ning erakorralised kulud kokku. Nt kahjum immateriaalse või materiaalse põhivara müügist, mahakandmisest, likvideerimisest või üleandmisest; ühingute ja liitude liikmemaksud; tegevuslitsentside maksumus; saastetasud; vee erikasutuse tasu; makstud trahvid; viivisekulud; kulud vara soetamisest, riigilõiv, pangaülekanne kulu, lootusetud võlad õigusaktide järgi, personali kindlustuskulud, tolliteenused, kapitalirendi sõlmimistasu, arstide vastutuskindlustuse kulu, kahjum valuutakursside muudatustest, reklaamikulud, tulumaks dividendidelt jm; intressikulu (sh kapitalirendi e. kapitaliliisingu intressitulu); muud finantskulud, näiteks väärtpaberite müügikahjum. Siia kuulub ka **käibemaks**, samuti erakorralised kulud. Siia märgivad FIE-d erikontole pandud raha.

Rida 92 – aruandeaasta puhaskasum (-kahjum) = tulud kokku (tabel 1 rida 01) – kulud kokku (tabel 2 rida 36). Kui tegemist on kahjumiga, märkida väärtus miinusemärgiga.

3. IMMATERIAALSE JA MATERIAALSE PÕHIVARA LIIKUMINE

Summad märgitakse eurodes.

NB! FIE-d seda tabelit ei täida, sest FIE-d koostavad aruande kassapõhiselt ning kirjeldavad oma aruandeaastal soetatud põhivara tabelisse 2 kulude ridadele 51–53.

Kui ettevõttel on põhivara ja aruandes täidetakse põhivara liikumise tabel, siis peab kindlasti täitma ka kulude tabelis aruandeaasta kulumi read (tabel 2 read 73 kuni 83).

NB! Juhul kui teatud põhivara liik on veel kasutuses, kuid tema jääkväärtus on 0 ning aastast kulumit enam ei arvestata, siis tuleb kirjutada vastav märkus aruandevormi esilehele lahtrisse „Kommentaar“.

NB! Asutustel, kelle põhitegevus on tervishoiuteenuse osutamine ja kes on Äriregistrile esitanud majandusaasta aruande lisad „Materiaalsed põhivarad“ ja „Immateriaalsed põhivarad“, on võimalik veergude 1, 2, 3, 6, 7, 8 ja 9 andmeid ridade 01, 02, 03, 04, 05, 09, 10, 11, 14, 15, 16 kohta Äriregistrist pärida. Transpordivahendite, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning masinate ja seadmete pärimise eelduseks on vastava põhivara esitamine Äriregistri peakategooria „masinad ja seadmed“ alajaotustes „transpordivahendid“, „arvutid ja arvutisüsteemid“ ning „muud masinad ja seadmed“.

Veerud 1–7 – koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest otsestest kasutuselevõtmist võimaldavatest väljaminekutest (kohale veo, paigaldamise ettevalmistuse, paigaldamise, käikulaskmise ja projekteerimisega seotud väljaminekud).

Veerg 1 – kõikide eelnevate aastate jooksul soetatud ja aruandeaastal arvel olev põhivara **soetusmaksumuses**, st summa, mille eest vara osteti. **Kulumit siin ei arvestata.**

Veerg 2 – aruandeaastal ostetud põhivara **soetusmaksumuses** (ka mitterahaliste sissemaksete, näiteks aktsiate eest). Siin näidatakse nii uus kui ka kasutatud põhivara, samuti põhivara üleshindluse summa, põhivara väärtuse tõus kapitaalremondi või renoveerimise tulemusena, põhivara ümber-

struktureerimine (näiteks kui aasta algul oli põhivara klassifitseeritud kui transpordivahend ja aasta lõpul klassifitseeriti ümber masinate ja seadmete alla, siis näidatakse sissetulek rea "masinad, seadmed ja inventar" veerus 2 "sissetulek" ja väljaminek rea "transpordivahendid" veerus 5 "muud").

Veerg 3 – aruandeaastal müüdud materiaalne põhivara (ka mitterahaliste sissemaksete, näiteks aktsiate eest) **soetusmaksumuses**.

Kui veerg 3 on täidetud peab olema täidetud ka veerg 9, kuhu märgitakse põhivara müügi hind.

Veerg 4 – mahakandmisaktiga põhivarast väljaarvatud vara **soetusmaksumuses**.

Veerg 5 – põhivara allahindluse summa, põhivara ümberstruktureerimine (näiteks kui aasta algul oli põhivara klassifitseeritud kui transpordivahend ja aasta jooksul klassifitseeriti ümber masinate ja seadmete alla, siis näidatakse sissetulek rea "masinad, seadmed ja inventar" veerus 2 "sissetulek" ja väljaminek rea "transpordivahendid" veerus 5 "muud"). **Kulumit siin ei arvestata.**

Veerg 6 – põhivara aasta lõpul soetusmaksumuses (koos eelmiste aastate jooksul ostetud põhivaraga) (= v1 + v2 - v3 - v4 - v5).

Veerg 7 – põhivara soetusmaksumuselt kuluna kajastatud osa, kaasa arvatud aruandeaasta kulum. Samade põhivara liikide lõikes peab olema aruandeaasta kulum esitatud tabelis 2. Kui mõnele põhivara liigile enam kulumit ei arvutata, siis teha selle kohta märged aruande esilehe lahtrisse „Kommentaar“.

Veerg 8 – põhivara aasta lõpu jääkmaksumus: soetusmaksumus aasta lõpul miinus akumulieeritud kulum (v8=v6 - v7)

Veerg 9 – veerus "Müük" näidata müüdud põhivara müügihinnas (mitte soetusmaksumuses) ilma käibemaksuta. Täidetakse koos veeruga 3 (vt selgitusi veerg 3 kohta).

Rida 01 – immateriaalne põhivara kokku. Immateriaalse põhivara näideteks on arvuti tarkvara, kaubamärgid, patendid, litsentsid, kasutusõigused, kliendinimekirjad jm sarnased varad. Teatud juhtudel võib vara omada nii materiaalse põhivara kui immateriaalse põhivara

tunnuseid. Sellisel juhul klassifitseeritakse vara vastavalt sellele, kumma tunnustele ta rohkem vastab. Näiteks arvutitarkvara klassifitseeritakse materiaalseks põhivaraks juhul, kui see on lahutamatu seotud teatud riistvaraga. Juhul kui arvutitarkvara kasutamine on sõltumatu riistvarast, klassifitseeritakse see immateriaalseks põhivaraks.

Arvuti tarkvara puhul klassifitseeritakse immateriaalse põhivara hulka nii infotöötlussüsteemi programmid kui ka protseduurid, reeglid ja nendega seotud dokumentatsioon või osa neist.

Rida 02 – reall 01 eristada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seonduv immateriaalne põhivara.

Rida 03 – materiaalne põhivara kokku (=read 04 + 05 + 06 + 09 + 10 + 11 + 14 + 15 + 16).

Rida 04 – hoone – maapinnaga püsikindlalt ühendatud, katuse, välispiirete ja siseruumidega ehitised. Rajatis – maapinnaga püsikindlalt ühendatud ehitised, mis ei ole hoone (nt transpordirajatised, torujuhtmed, side- ja elektriliinid).

Rida 05 – maa soetusmaksumus aasta lõpul peab võrduma jääkmaksumusega (veerg 6 = veerg 8). Siin näidatakse ka maa kasutusõigus, samuti kulutused maaparandusele ja maakorraldusele.

Rida 06 – (=read 07 + 08) kinnisvarainvesteering on kinnisvaraobjekt (maa, hoone või osa hoonest), mida ettevõtte hoiab eelkõige renditulu teenimise, väärtuse kasvu või mõlemal eesmärgil, mitte aga kasutamiseks toodete või teenuste tootmisel, administratiivsetel eesmärkidel või müügiks tavapärase äritegevuse käigus. Kinnisvarainvesteeringuid kajastatakse soetusmaksumuse või õiglase väärtuse meetodil.

Rida 07 – reall 06 hooned ja rajatised.

Rida 08 – reall 06 maa.

Rida 09 – põhivarana arvel olevad transpordivahendid.

Rida 10 – infotöötlussüsteemi füüsilised komponendid ehk riistvara (nt arvuti, server, kuvar, hiir, printer jne) ja riistvaraga seotud tarkvara. Siin näidatakse ainult riistvaraga koos

soetatud tarkvara, kui see on lahutamatu seotud teatud riistvaraga. **NB!** Siin näidatakse ainult põhivarana arvel olev infotehnoloogiline riist- (ja tark)vara.

Rida 11 – sellel real näidatakse masinad, seadmed ja inventar, mis Äriregistri majandusaasta aruandes kuuluvad reale „muud masinad ja seadmed“. Ei tohi sisaldada transpordivahendeid ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia seadmeid.

Rida 12 – reall 11 põhivarana arvel olevad meditsiiniseadmed.

Rida 13 – kapitalirent on rendileping, mille puhul kõik materiaalse vara omandiõigusega seotud riskid ja tulud kanduvad olulisel osal üle rentnikule. Kapitalirendi puhul omandab rentnik rendimaksete eest õiguse materiaalse vara kasutamiseks lepinguga kindlaks määratud aja jooksul.

Kapitalirendi puhul näitab rentnik liisinguobjekti koguväärtuse ilma intressita (summa, millega põhivara arvele võetakse, k.a. väljaostumaksete maksimaalne summa). Väärtust tuleb hakata näitama sellest päevast, kui kaup on tarnitud rentnikule.

Kapitalirendiga omandatud meditsiiniseadmete koguväärtus näidatakse reall 13 ainult üks kord kogu rendimise aja jooksul. Järgmisel aastal näidatakse eelmisel aastal kapitalirendiga omandatud meditsiiniseadmete koguväärtus reall 12.

Järgnevad nummerdatud punktid juhendavad kapitalirendi kohta käiva **rea 13 veergude** täitmist:

Veerg 1 – ei täideta, kuna aasta algul ei ole aruandeaasta jooksul kapitalirendiga omandatavaid meditsiiniseadmeid.

Veerg 2 – **aruandeaastal** kapitalirendiga omandatud uute ja varem mujal kasutuses olnud meditsiiniseadmete koguväärtus.

Veerg 3 – **aruandeaastal** kapitalirendiga omandatud ja samal aastal müüdnud seadmed, arvestatuna soetusmaksumuses.

Veerg 4 – **aruandeaastal** kapitalirendiga omandatud meditsiiniseadmetest samal aastal maha kantud seadmed (nt hävimise korral), arvestatuna soetusmaksumuses.

Veerg 5 – **aruandeaastal** kapitalirendiga omandatud meditsiiniseadmete allahindluste summa.

Veerg 6 = v2 - v3 - v 4 - v5

Veerg 7 – kapitalirendiga omandatud meditsiiniseadmete puhul näidatakse **üksnes aruandeaasta kulum** (peab võrduma tabel 2 rida 81).

Veerg 8 = v6 - v7

Veerg 9 – veerus 3 näidatud müüdüd meditsiiniseadmete müügihind ilma käibemaksuta.

Kapitalirendiga omandatud meditsiini-seadmed näidatakse real 13 ainult seadme soetusaastal (s.t aruandeaastal kapitalirendiga soetatud seadmed), mistõttu tuleb nende soetusmaksumus teise bilansiaasta alguses kanda ainult reale 12 (meditsiiniseadmed) ka siis, kui nende eest kapitalirendi maksimine veel lõppenud pole.

Rida 14 – oma tarbeks ehitatavatele, pooleliolevatele objektidele tegelikult tehtud väljaminekud.

Rida 15 – materiaalse põhivara eest hankijatele tehtud ettemaksed (k.a ehitusettevõttele tehtud ettemaksed).

Rida 16 – muu materiaalne põhivara, mis ei kuulu ülalnimetatud kategooriate alla.